

Луніна І.О.,

доктор економічних наук, професор,
завідувач відділу державних фінансів
ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”

ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПУ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ: ШЛЯХ ДО ЕФЕКТИВНОЇ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Розкрито проблеми формування доходів місцевих бюджетів України в контексті дотримання теоретичних умов забезпечення ефективного функціонування багаторівневих бюджетних систем. Подано пропозиції щодо зміцнення фінансових основ місцевого самоврядування, що базуються на принципі еквівалентності.

Issues of local revenue generation in Ukraine viewed against meeting theoretical provisions of support of efficient functioning of multi-level government system are considered. Propositions to enforce the financial basis of local self-government on the equivalence principle are made.

Ключові слова: принцип еквівалентності, доходи місцевих бюджетів, податок на нерухомість, дотації вирівнювання.

Методологічні основи функціонування бюджетної системи, у тому числі формування місцевих бюджетів і міжбюджетних відносин, визначено Бюджетним кодексом України. Його автори сподівалися, що визначена Кодексом система міжбюджетного регулювання заохотить місцеві органи влади до збільшення бюджетних надходжень, створення сприятливих умов для розвитку малого й середнього бізнесу, який є важливим джерелом приросту місцевих та інших податків, що надходять до місцевих бюджетів, а також до нарощування й розвитку власного економічного потенціалу, безповоротного фінансово-економічного піднесення кожної територіальної громади. При цьому розмежування доходів на такі, що враховуються, й ті, які не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, має сприяти їх зростанню¹. Втім, і після набрання Бюджетним кодексом чинності у працях науковців наголошується на необхідності вирішення багатьох питань формування місцевих бюджетів та обґрунтовуються пропозиції щодо вдосконалення методологічних підходів до формування системи місцевого оподаткування, розширення фінансових основ місцевого самоврядування². Ряд пропозицій різних авторів знайшли своє відображення в новій редакції Бюджетного кодексу України.

¹ Бюджетний кодекс України: закон, засади, коментар / За ред. О.В. Турчинова і Ц.Г. Огня. — К.: Парламентське вид-во, 2002. — С. 141, 143, 169, 316.

² Див., зокрема: Павлюк К.В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки України: Моногр. — К.: НДФІ, 2006. — 584 с.; Буковинський С.А. До питання здійснення бюджетної політики в Україні // Фінанси України. — 2007. — № 11. — С. 3—30; Модернізація місцевих фінансів України в умовах економічних і соціальних трансформацій: Моногр. / За ред. О.П. Кириленко. — Тернопіль: ТНЕУ; Економічна думка, 2008. — 376 с.; Демків О.І. Напрями поглиблення бюджетної реформи в Україні // Фінанси України. — 2009. — № 3. — С. 46—55.

Аналіз показників податкових доходів, зокрема тих, що надходять до місцевих бюджетів, інтегрального показника розвитку регіонів (валового регіонального продукту), а також динаміки їх міжрегіональної диференціації не підтверджує висловлених сподівань. Так, частка восьми найслабших регіонів, де показник валової доданої вартості в розрахунку на одну особу населення протягом останніх років не перевищував 75 % середнього по регіонах України рівня (без м. Києва)³, у загальному обсязі валового регіонального продукту країни зменшилася з 12,5 % у 2004 році до 11,6 % у 2008-му. Коефіцієнт варіації показників валової доданої вартості в середньому на одну особу населення по регіонах України (без м. Києва) зріс із 22,3 % у 2002 році до 28,0 % у 2008-му, а валового регіонального продукту — з 25,7 % у 2004-му (в попередні роки цей показник не розраховувався) до 30,1 % у 2008-му, що свідчить про збільшення різниці між рівнями соціально-економічного розвитку регіонів України. Якщо у 2004 році максимальний показник валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу населення перевищував мінімальний у 2,6 раза, то у 2008-му — вже у 3,2 раза.

Якщо у 2002 році обсяг податків, що контролюються ДПА України, в розрахунку на 1 грн валової доданої вартості в середньому по регіонах України (без м. Києва) становив 18 коп., то у 2005—2008 роках він не перевищував 16 коп. Співвідношення максимального й мінімального значень цього показника зросло із 2,5 у 2002-му до 3,7 у 2008-му. Треба також звернути увагу на істотне зростання міжрегіональної диференціації обсягів податкових надходжень у розрахунку як на одиницю створеної в регіоні валової доданої вартості, так і на одну особу населення: коефіцієнт варіації першого показника збільшився із 24,8 % у 2002 році до 31,8 % у 2008-му, другого — із 37,4 % до 41,4 % відповідно (рис. 1). В Україні диференціація податкових надходжень на одну особу населення по регіонах є значно вищою, ніж у розвинутих країнах світу. Наприклад, у Німеччині коефіцієнт варіації таких надходжень становить 11 %, а в Канаді — 17 %⁴.

За період 2002—2008 років зростання загального обсягу доходів місцевих бюджетів (із 12,5 % до 14,6 % ВВП) було забезпечене завдяки збільшенню офіційних трансфертів із державного бюджету (з 3,5 % до 6,2 % ВВП), тоді як податкові доходи місцевих бюджетів зменшилися із 7,3 % до 6,2 % ВВП унаслідок зниження рівня надходжень (як частки ВВП) практично по всіх податках (табл.).

У 2005—2008 роках відбувся перерозподіл податкових доходів на користь державного бюджету: в цей період частка місцевих бюджетів у податкових доходах зведеного бюджету знизилася до 24,0—27,7 % порівняно з 36,3 % у 2002-му, тобто приблизно три чверті податкових доходів надходить до державного бюджету. При цьому доходи, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів,

³ До таких регіонів належать Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька й Чернівецька області.

⁴ Назаров В. Перспективы реформирования российской системы межбюджетных отношений // Вопросы экономики. — 2006. — № 9. — С. 118.

Джерело: розраховано автором за даними Міністерства фінансів та Держкомстату України.

Рис. 1. Коефіцієнти міжрегіональної варіації податкових надходжень у розрахунку на 1 грн валової доданої вартості та на одну особу населення протягом 2002—2008 років

Таблиця. Податкові доходи місцевих бюджетів України у 2002—2008 роках, % ВВП

Вид доходів	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Податкові надходження загалом	7,3	7,0	5,3	5,3	5,7	6,2	6,2
Податок з доходів фізичних осіб	4,8	5,1	3,6	3,7	4,2	4,8	4,8
Податок на прибуток підприємств	0,5	0,1	0	0	0,1	0,1	0,04
Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Плата за землю	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7
Акцизний збір з вітчизняних товарів	0,09	0,04	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Ліцензії на підприємницьку і професійну діяльність	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Місцеві податки і збори	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2

Джерело: розраховано автором за даними Міністерства фінансів та Держкомстату України.

давали змогу профінансувати менше 8 % видатків загального фонду місцевих бюджетів, тоді як у 2002-му — майже 15 %. Нова редакція Бюджетного кодексу України (від 8 липня 2010 року), якою збільшено доходи місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (зокрема, за рахунок фіксованого податку на доходи від підприємницької діяльності, єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва та плати за землю, котра зараховується до

бюджетів місцевого самоврядування, плати за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності), принципово не змінює ситуацію.

Отже, проведений аналіз не дає підстав стверджувати, що норми Бюджетного кодексу України сприяли розвитку власного економічного й податкового потенціалу територій, фінансово-економічному піднесенню кожної територіальної громади.

На нашу думку, складна ситуація з формуванням доходів місцевих бюджетів пов'язана з тим, що при розв'язанні цієї проблеми головна увага приділяється забезпеченню місцевих бюджетів “достатнім” обсягом доходів. При цьому не варто забувати, що формування доходів місцевих бюджетів є частиною більш загальної проблеми, а саме забезпечення ефективного функціонування багаторівневих систем, зокрема бюджетної системи України. Призначення таких систем полягає у створенні умов для ефективного надання суспільних благ і послуг, потреба в яких може мати територіальні відмінності, а споживання — просторові обмеження. Наявність таких відмінностей і обмежень означає, що існує можливість підвищити ефективність надання суспільних благ і послуг завдяки ретельнішому врахуванню відповідних уподобань і потреб економічних суб'єктів, а також мінімізації середніх витрат виробництва місцевих суспільних благ і послуг⁵.

Як відомо, уподобання й потреби споживачів щодо ринкового блага враховуються через механізм цін: кожен споживач купує благо доти, доки гранична вигода від нього буде більшою або дорівнюватиме його ринковій ціні. При цьому виробники збільшують виробництво відповідних благ, а отже, зменшують свої питомі витрати до рівня, за якого споживачі ще готові купувати ці блага.

Суспільні блага (на відміну від ринкових) надаються всім споживачам у однаковому обсязі та фінансуються переважно за рахунок податків, що встановлюються і збираються державою. При цьому погляди індивідів щодо бажаного обсягу споживання суспільного блага можуть різнитися (відповідно вони отримують неоднакову вигоду від його фактичного надання). Отримана вигода залежить від уподобань споживачів та визначає їх готовність платити за певну кількість суспільного блага. Для досягнення рівноваги цін (сплачених податків) і відповідних граничних вигід від суспільного блага для кожного споживача необхідно, щоб різні індивіди сплачували за це благо неоднакову ціну, тобто свій внесок на фінансування відповідних витрат. Отже, при наданні суспільних благ і послуг (на відміну від ринкових благ) виникає специфічна проблема їх фінансування, обсяги якого визначаються сумою зібраних державою податків.

За висновками Е.Р. Ліндаля оптимальний обсяг надання суспільного блага досягається, якщо його ціна для кожного споживача (тобто податок, який він сплачує за суспільне благо) відповідає готовності цього споживача платити за додаткову

⁵ Див. докладніше: *Луніна І.О.* Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: Моногр. — К.: Ін-т екон. та прогнозів. НАН України, 2006. — С. 43—47.

одиницю такого блага, тобто тим вигодам, які він отримує від його споживання⁶. Важливі умови розкриття таких уподобань полягають у тому, що жителі самі вибирають місцеві суспільні блага й послуги, яким вони надають перевагу, та самостійно оплачують їх надання⁷. Таким чином, для забезпечення ефективного надання суспільних благ і послуг потрібно, щоб кожен споживач оплачував вигоду, яку він від цього отримує, а також щоб види й обсяги суспільних благ і послуг відповідали уподобанням жителів території, які отримують від них вигоду.

За висновками Тібу умовою оптимального надання суспільних благ і послуг є конкуренція територіальних громад. Вона виникає у процесі вибору жителями країни тих громад, які пропонують їм суспільні блага й послуги з найкращим, на їхню думку, співвідношенням ціни (сплачених податків) та результату (видів і обсягів місцевих суспільних благ і послуг)⁸. Унаслідок такого “голосування ногами” можуть бути сформовані територіальні громади (як клуби споживачів місцевих суспільних благ і послуг), у межах яких індивіди забезпечують собі види й обсяги суспільних благ і послуг, котрі відповідають їхнім уподобанням. Якщо жодна територіальна громада повинна сама покривати витрати на надання місцевих суспільних благ і послуг, то індивіди будуть зацікавлені вибрати громаду (“проголосувати ногами”), у межах якої надаються суспільні блага й послуги, що відповідають їхнім уподобанням, оскільки при цьому з’являється можливість розділити свої витрати з іншими індивідами, котрі мають аналогічні уподобання.

З моделі Тібу впливає важливий принцип, який стосується внеску кожного індивіда у виявлення (врахування) його уподобань, — еквівалентності. За цим принципом жителі кожної територіальної громади (як члени клубу споживачів місцевих суспільних благ і послуг) повинні оплатити (відповідно до отримуваної вигоди) надання таких благ і послуг органами влади даної території.

Ще на початку ХХ століття принцип еквівалентності (“послуги” й відплати — за висловом відомого фінансиста В. Твердохлебова) вважався найбільш придатним для фінансування діяльності місцевих спілок при стягненні плати (зборів) за конкретні послуги, оскільки такі послуги задовольняють “місцеві користі та вигоди”, є ближчими до окремих платників та піддаються оцінці⁹. Однак податковий принцип еквівалентності пов’язаний не з індивідуальною оплатою конкретної суспільної послуги окремим суб’єктом (який є платником такого збору), а з наданням суспільних благ і послуг певній соціальній групі (не окремим індивідам). Згідно з цим

⁶ *Якобсон Л.И.* Экономика общественного сектора: основы теории государственных финансов. — М.: Аспект Пресс, 1996. — С. 43—49.

⁷ *Musgrave R.A., Musgrave P.B., Kullmer L.* Die Öffentliche Finanzen in Theorie und Praxis. — Tübingen: Mohr, 1992. — Bd. 3, 4.

⁸ *Tiebout C.* A Pure Thorie of Local Expenditure // *Journal of Political Economy.* — 1956. — Vol. 64. — P. 416—424.

⁹ *Твердохлебов В.* Местные финансы. — Одесса: Книгоиздательство А.А. Ивасенко, 1919. — С. 78.

принципом соціальна група, в інтересах якої такі блага й послуги пропонуються, фінансує їх надання за рахунок сплачених нею податків. Ключова особливість такої “генеральної еквівалентності” полягає у створенні стимулів для надання суспільних благ і послуг¹⁰.

При формуванні доходів місцевих бюджетів за рахунок податків, що стягуються із жителів відповідної території згідно з принципом еквівалентності, тобто виходячи зі співвідношення витрат на надання місцевих суспільних благ і послуг та вигід, отримуваних від них, по-перше, забезпечується нейтральність оподаткування щодо економічних рішень суб’єктів господарювання, а отже, таке фінансування діяльності місцевих органів влади має мінімальний викривлюючий вплив на умови розвитку національної економіки; по-друге, податкове навантаження не експортується за межі громади; по-третє, підвищуються ефективність і справедливість податкової системи; по-четверте, споживачі місцевих суспільних послуг, котрі проживають у певній місцевості, платять за те, що вони одержують із місцевого бюджету, та отримують те, за що вони сплачують податки¹¹, а отже, встановлюється взаємозв’язок між жителями адміністративно-територіальних одиниць та відповідними місцевими бюджетами, а також між органами місцевого самоврядування та їх виборцями; по-п’яте, відмінності в рівнях оподаткування в межах різних територіальних громад зумовлюють відповідні розбіжності в обсягах місцевих суспільних благ і послуг, що надаються такими громадами, а також вигід, які отримує населення.

За теоретичними висновками М. Олсона внаслідок порушення принципу фіскальної еквівалентності на регіональному й місцевому рівнях суспільні блага й послуги надаються в неоптимальних розмірах¹². Це призводить до нерационального зростання державних видатків і відповідного збільшення податкового навантаження на національну економіку.

В Україні основним видом податкових доходів місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб. Щоправда, місцеві органи влади не можуть визначати ставки цього податку (або впливати на їх визначення), а доходи від нього надходять до місцевих бюджетів за місцем роботи платника податку, хоча найважливіші суспільні послуги — з освіти, охорони здоров’я та соціального захисту — надаються за місцем проживання.

Чинна система зарахування податку з доходів фізичних осіб до місцевих бюджетів не створює зацікавленості місцевих органів влади в залученні населення на свою територію та врахуванні його потреб при формуванні місцевих бюджетів. За таких умов податок з доходів фізичних осіб не відповідає принципу еквівалентності.

¹⁰ Lang J. Entwurf eines Steuergesetzbuchs. — Bonn: Bundesministerium der Finanzen, 1993. — S. 207.

¹¹ Bird R.M. Intergovernmental Fiscal relations: Universal Principles, Local applications // Georgia State University, wp. — 2000. — № 00-2. — P. 10.

¹² Olson M. Das Prinzip “fiskalischer Gleichheit”: Die Aufteilung der Verantwortung zwischen verschiedenen Regierungsebenen // Föderalismus. — Stuttgart; New York, 1977. — S. 66—76.

Другим за значимістю видом податкових доходів місцевих бюджетів є плата за землю (табл.). Утім, згідно із Законом України “Про плату за землю” (статті 3 і 22) даний платіж має цільове призначення — фінансування заходів щодо раціонального використання й охорони земель, підвищення родючості ґрунтів, ведення земельного кадастру¹³. Центральними органами влади можуть надаватися пільги із плати за землю, тоді як повноваження місцевих органів влади обмежуються правом надання пільг у межах сум, що надходять до місцевих бюджетів. Таким чином, плата за землю в тому вигляді, у якому вона існує тепер в Україні, не відповідає принципу еквівалентності. Це стосується і єдиного податку для суб’єктів малого підприємництва: його ставки встановлюються місцевими органами влади (з урахуванням існуючих обмежень), але його платник може здійснювати свою діяльність на території всієї України, а не тільки за місцем реєстрації і сплати відповідного податку. За таких умов платник єдиного податку може користуватися місцевими суспільними благами й послугами, які надаються на території його діяльності, без власної участі в їх фінансуванні, тобто він може отримувати те, з чого не сплачує податки.

Аналіз умов формування доходів місцевих бюджетів України показав: на сьогодні місцеві органи влади не мають у своєму розпорядженні податків, які достатньою мірою відповідали би принципу еквівалентності й, таким чином, встановлювали взаємозв’язок між жителями адміністративно-територіальних одиниць і відповідними місцевими бюджетами. Отже, місцеві органи влади фактично не мають необхідних інструментів для приведення доходів місцевих бюджетів у відповідність до потреб населення в місцевих суспільних благах і послугах.

Основні податки, що надходять до місцевих бюджетів, включено до таких, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, а тому їх зростання найчастіше призводить або до зменшення трансфертів, які місцеві бюджети отримують із державного бюджету, або до збільшення коштів, котрі вони перераховують до державного бюджету.

Виходячи із принципу еквівалентності місцевим органам влади має бути надане право змінювати ставку хоча б одного високодохідного податку, база якого не відрізняється значною мобільністю та який відповідає вигоді, що її мають жителі й економічні суб’єкти адміністративно-територіальних одиниць від місцевих суспільних благ і послуг. Для того щоб справляння податків на підприємницьку діяльність, котрі надходять до місцевих бюджетів, відповідало принципу еквівалентності, місцеві органи влади повинні визначати їх ставки, до того ж доходи від таких податків мають надходити за місцем здійснення підприємницької діяльності.

Наразі головним резервом збільшення доходів місцевих бюджетів України є податок на нерухомість, стягнення якого має відповідати принципу еквівалентності, тобто він повинен сплачуватися максимальною кількістю жителів і підприємств

¹³ У 2000—2008 роках дія норм закону про цільове використання надходжень плати за землю щорічно призупинялася.

адміністративно-територіальних одиниць та за місцем розташування об'єкта оподаткування¹⁴. З огляду на складні соціально-економічні умови України ставки цього податку мають бути невисокими.

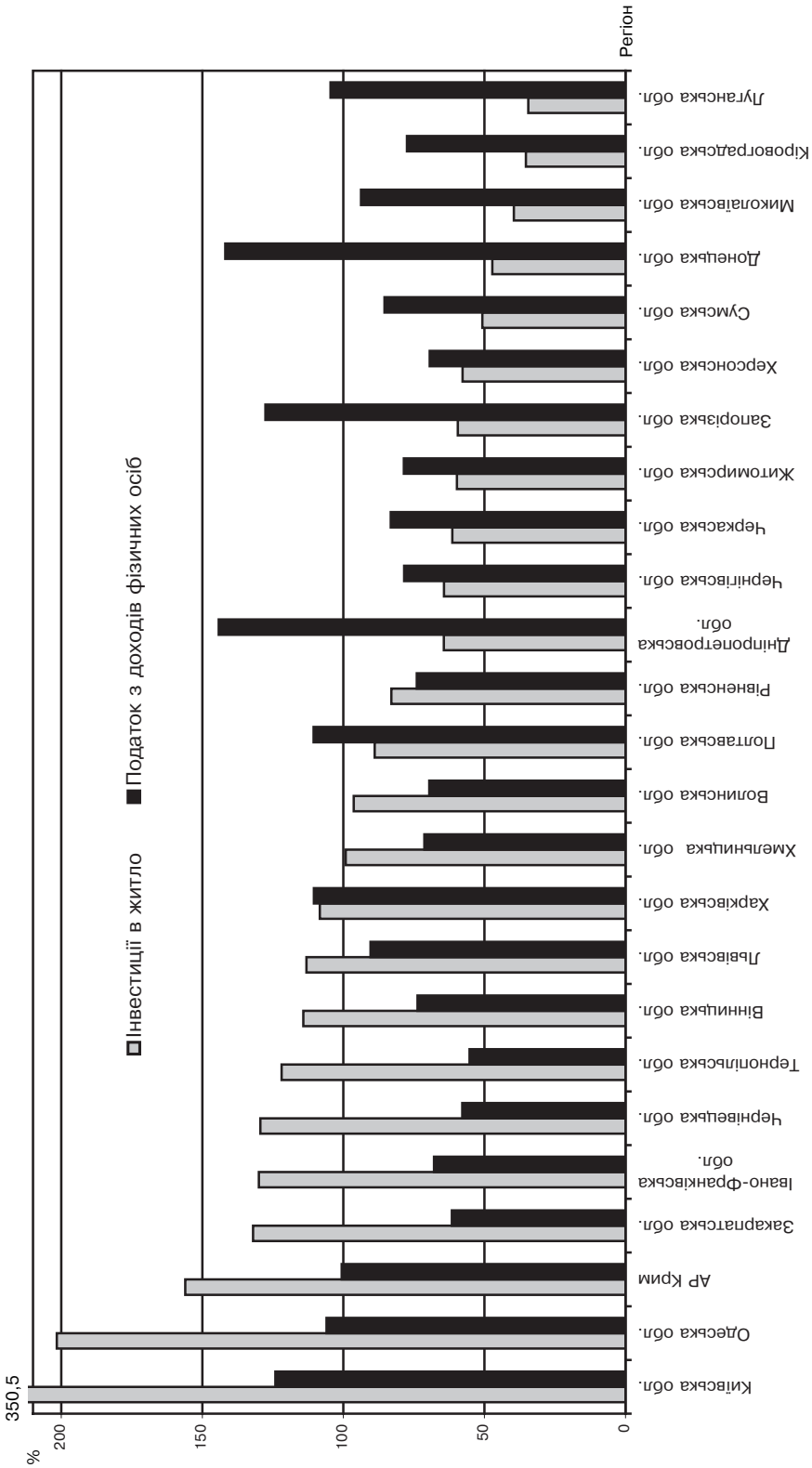
Податок на нерухомість також дасть змогу зменшити негативний вплив на формування доходів місцевих бюджетів таких явищ української економіки, як наявність тінювих доходів, а також доходів, отриманих за кордоном (можливо, й легальних), з яких до бюджету України не сплачено податок з доходів фізичних осіб. Це підтверджують результати проведеного нами аналізу регіональних показників (без урахування м. Києва) обсягів інвестицій у житло в середньому на одну особу, які можуть слугувати непрямими індикаторами рівня доходів населення, та надходжень податку з доходів фізичних осіб. Згідно з цими результатами останніми роками перші позиції за інвестиціями в житло посідають, зокрема, області з невисоким рівнем податкових надходжень у середньому на одну особу населення (рис. 2).

До регіонів, де рівень інвестицій у житло протягом 2006—2008 років перевищував 120 % середнього обсягу таких інвестицій у цілому по регіонах України, належать, зокрема, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька й Тернопільська області. Надходження податку з доходів фізичних осіб у цих областях становили менш як 68 % середнього по регіонах України рівня (55,3 % в Тернопільській і 67,9 % в Івано-Франківській областях). Отже, введення податку на нерухомість дасть змогу створити ефективнішу систему формування доходів місцевих бюджетів та водночас значно зміцнити дохідну базу багатьох бюджетів.

Удосконалення системи формування доходів місцевих бюджетів згідно із принципом еквівалентності потребує також коригування механізму розподілу податку з доходів фізичних осіб між місцевими бюджетами, а саме зарахування його частини як за місцем роботи платника податку, так і за місцем його проживання.

Важливим джерелом доходів місцевих бюджетів України є дотації вирівнювання, що надаються з метою підвищення доходів найменш забезпечених бюджетів, водночас бюджети з порівняно високими доходами перераховують частину своїх коштів до державного бюджету. При цьому держава гарантує певний рівень видатків на виконання основних функцій місцевих органів влади (утримання органів управління, охорона здоров'я, освіта, соціальний захист і соціальне забезпечення, культура й мистецтво, фізкультура і спорт). Розрахунок "потреби" у видатках базується на відповідних фінансових нормативах (на одну особу населення, на дитину або учня (освіта), одержувача соціальних послуг (соціальний захист і соціальне забезпечення). Дотації вирівнювання забезпечують фінансування з державного бюджету різниці між розрахунковою потребою у видатках та розрахунковим обсягом доходів місцевих бюджетів, який визначається на основі фактичних показників

¹⁴ Див. докладніше: Диверсифікація доходів місцевих бюджетів / І.О. Луніна, О.П. Кириленко, А.В. Лучка та ін.; за ред. д-ра екон. наук І.О. Луніної. — К., 2010. — 320 с.

Джерело: розраховано автором за даними Держкомстату та ДПА України.

Рис. 2. Інвестиції в житло та податок з доходів фізичних осіб у розрахунку на одну особу населення по регіонах України у 2006—2008 роках по відношенню до середнього рівня по регіонах України (без м. Києва)

доходів за три останніх роки (в деяких випадках можуть враховуватися певні обставини окремих територій).

Високий ступінь вирівнювання доходів місцевих бюджетів (у 2008 році коефіцієнт варіації доходів із урахуванням дотацій вирівнювання по регіонах України становив 6,9 %) забезпечується перерозподілом доходів (коефіцієнт міжрегіональної варіації дотацій вирівнювання у 2008-му становив 36,7 %), який нівелює відмінності в обсягах зібраних у межах територіальних громад податків та обсягах місцевих суспільних благ і послуг, а отже, призводить до значних порушень принципу еквівалентності.

Для зменшення негативних наслідків таких порушень та підвищення зацікавленості місцевих органів влади в розвитку економіки, збільшенні податкового потенціалу відповідних територій доцільно:

- оцінювати податкоспроможність регіонів (у формулі розрахунку дотацій вирівнювання) виходячи не з фактичних показників податкових надходжень, а з оцінок потенційних можливостей їх збільшення;

- запровадити коригування обсягів дотацій вирівнювання місцевим бюджетам із урахуванням динаміки економічного розвитку відповідних територій порівняно з розвитком економіки країни в цілому;

- встановити максимальну частку доходів, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, які можуть передаватися до державного бюджету в рамках системи вирівнювання доходів місцевих бюджетів, щоб така система не призводила до вилучення з місцевого бюджету додаткових доходів, отриманих завдяки розвитку економіки відповідних територій.

Застосування відповідних механізмів має забезпечити збереження послідовності місцевих бюджетів, упорядкованих за рівнем доходів у середньому на одну особу населення, до та після перерозподілу доходів. Тобто адміністративно-територіальні одиниці, котрі посідали вищі позиції за рівнем доходів місцевих бюджетів, повинні зберігати свої позиції й після надання дотацій вирівнювання.

Послідовне застосування принципу еквівалентності при формуванні доходів місцевих бюджетів дасть змогу створити передумови для збільшення обсягів та підвищення якості бюджетних благ і послуг (за збереження існуючого рівня доходів) або для зниження податкового навантаження на економіку й населення, забезпечуючи при цьому існуючий рівень надання цих благ, а отже, для підвищення ефективності бюджетної системи України та реалізації конкурентних переваг її регіонів.